

Zadeva C-37/24**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

19. januar 2024

Predložitveno sodišče:

Curtea de Apel București (Romunija)

Datum predložitvene odločbe:

23. maj 2023

Tožeča stranka in pritožnica:

Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR)

Tožena stranka in pritožnica:

DADA Music SRL

Intervenientka na prvi stopnji in nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

Asociația Radiourilor Locale și Regionale (ARLR)

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožbi, ki sta bili pri predložitvenem sodišču, to je Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti, Romunija), vloženi zoper sodbo, s katero je Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti, Romunija) delno zavrnilo tožbo za plačilo nekaterih zapadlih nadomestil, vloženo v sporu med Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (zveza proizvajalcev fonogramov Romunije, v nadaljevanju: UPFR) in družbo SC DADA Music SRL (v nadaljevanju: DADA Music SRL).

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Na podlagi člena 267 PDEU se prosi za razlago člena 8(2) Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na

področju intelektualne lastnine (v nadaljevanju: Direktiva 2006/112) in člena 16(2), drugi pododstavek, Direktive 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (v nadaljevanju: Direktiva 2014/26) v povezavi s členoma 17 in 52 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

Vprašanja za predhodno odločanje

Ali je treba člen 8(2) Direktive 2006/115/ES in člen 16(2), drugi pododstavek, Direktive 2014/26/EU v povezavi s členoma 17 in 52 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah razlagati tako, da

1. nasprotujeta nacionalni zakonodaji, ki imetnikom pravic (proizvajalcem fonogramov), ki jih zastopajo organizacije za kolektivno upravljanje pravic, ne glede na prihodke in stroške, ki jih prejmejo oziroma imajo RTV organizacije, ne zagotavlja minimalnega (pavšalnega) pravičnega nadomestila?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, ali [navedena člena] nasprotujeta nacionalni zakonodaji, na podlagi katere so bila minimalna (pavšalna) nadomestila, ki so bila določena v skladu z metodologijo, o kateri so se predhodno dogovorili organizacija za kolektivno upravljanje pravic in uporabniki, odpravljena s takojšnjim učinkom, ne da bi se hkrati spremenila merila za izračun nadomestila in ne da bi bil določen skrajni rok za izvedbo pogajanj o sklenitvi novih sporazumov (metodologij) za določitev višine pravičnega nadomestila?
3. Če je odgovor na prvi dve vprašanji nikalen, ali ima nacionalno sodišče pravico in celo dolžnost, da preuči, ali so nadomestila, izražena v odstotkih, ki se izračunajo glede na dejanske prihodke, ki jih objavijo RTV organizacije, pravična in zmerna za imetnike pravic na eni strani in uporabnike na drugi oziroma ali so ta nadomestila očitno zanemarljiva ali, odvisno od primera, očitno pretirana, ter katera merila je mogoče uporabiti za tako presojo?
4. Če je odgovor na tretje vprašanje pritrdilen, ali ima nacionalno sodišče, če ugotovi, da je nadomestilo, ki ga je treba plačati na podlagi metodologije, kakor je bila spremenjena z novo nacionalno zakonodajo, zanemarljivo, pravico in/ali dolžnost, da uporabi alternativna merila glede na merilo objavljenih prihodkov – kot so na primer določitev višine nadomestila na podlagi stroškov, ki jih imajo radiodifuzne organizacije zaradi opravljanja dejavnosti razširjanja televizijskih in radijskih programov, na podlagi plačila, ki ga plačajo podobne radiodifuzne organizacije, ali na podlagi drugih podobnih meril –, da bi se zagotovilo, da imetniki pravic prejmejo pravično nadomestilo oziroma ustrezno plačilo, ne da bi to posegalo v legitimne interese uporabnikov, torej ne da bi nadomestila bila zanemarljiva in ne da bi za RTV organizacije pomenila pretirano breme?

Navedene določbe prava Unije in sodna praksa Unije

Člen 8(2) Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine

Člen 16(1), drugi pododstavek, Direktive 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu

Člena 17 in 52 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah

Sodba z dne 19. novembra 1991, Francovich in Bonifaci/Italija, združeni zadevi C-6/90 in C-9/90, EU:C:1991:428; sodba z dne 5. oktobra 2004, Pfeiffer in drugi, združene zadeve od C-397/01 do C-403/01, EU:C:2004:584; sodba z dne 18. januarja 2022, Thelen Technopark Berlin, C-261/20, EU:C:2022:33

Navedene določbe nacionalnega prava

Členi 112, 145, 164 in 166 *Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 14 iunie 2018* (zakon št. 8/1996 o avtorski in sorodnih pravicah, kakor je bil ponovno objavljen v *Monitorul Oficial al României*, del I, št. 489, z dne 14. junija 2018, v nadaljevanju: zakon št. 8/1996)

Člen 112(1) določa, da imajo izvajalci in proizvajalci fonogramov pravico do pravičnega nadomestila za neposredno ali posredno uporabo fonogramov, objavljenih v komercialne namene, ali za njihovo reproduciranje z radiodifuznim oddajanjem ali s kakršno koli priobčitvijo javnosti, odstavek 2 navedenega člena pa predpisuje, da se višina tega nadomestila določi na podlagi metodologij, sprejetih v skladu s postopki iz členov od 163 do 165.

Člen 145(1)(c) in (d) uvaja obveznost kolektivnega upravljanja za uveljavljanje pravice do radiodifuznega oddajanja glasbenih del in pravice do enkratnega pravičnega nadomestila.

Člen 164(1) zakona št. 8/1996 določa glavna merila, ki jih je treba upoštevati v okviru pogajanj o metodologiji, odstavka 2 in 3 tega člena pa določata:

„2. Organizacije za kolektivno upravljanje pravic lahko v pogajanjih od iste kategorije uporabnikov zahtevajo bodisi pavšalna nadomestila bodisi nadomestila, izražena v odstotkih, ki se določijo kot delež prihodkov, ki jih vsak uporabnik prejme iz naslova dejavnosti, v okviru katere se uporablja repertoar, ali, v primeru neobstoja prihodkov, kot delež stroškov, nastalih z njegovo uporabo. Organizacije za kolektivno upravljanje pravic lahko za dejavnost radiodifuzije zahtevajo le nadomestila, izražena v odstotkih, ki se razlikujejo glede na premo sorazmernost z

obsegom, v katerem vsak uporabnik – radiodifuzna organizacija – v okviru navedene dejavnosti uporablja repertoar, ki je predmet kolektivnega upravljanja.

3. Nadomestila iz odstavka 2 so zmerna glede na ekonomsko vrednost in obseg uporabe zadevnih pravic, ob upoštevanju narave in obsega uporabe dela in druge vsebine ter v zvezi z ekonomsko vrednostjo storitev, ki jih zagotavlja organizacija za kolektivno upravljanje pravic. Organizacije za kolektivno upravljanje pravic in uporabniki morajo navesti razloge za uporabo metode za izračun teh nadomestil.“

Člen 166 zakona št. 8/1996 določa:

„1. Organizacije za kolektivno upravljanje pravic, uporabniki ali združenja uporabnikov iz člena 163(3)(b) in (c) lahko nov predlog za začetek postopkov za pogajanja o tarifah in metodologijah vložijo šele po izteku treh let od datuma, na katerega so bile te v končni obliki objavljene v *Monitorul Oficial al României, Partea I*.

2. V primeru pogajanj iz člena 114(4) lahko katera koli [zainteresirana] stranka nov predlog za začetek postopkov za pogajanja o metodologijah vloži šele po izteku treh let od datuma, na katerega so bile te v končni obliki objavljene v *Monitorul Oficial al României, Partea I*.

3. Prejšnje metodologije veljajo do objave novih metodologij.“

Metodologia privind remunerația datorată artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme pentru radiodifuzarea fonogramelor publicate în scop comercial ori a reproducerilor acestora de către organismele de radiodifuziune (metodologija za izračun nadomestila, ki ga RTV organizacije plačajo izvajalcem in proizvajalcem fonogramov za radiodifuzno oddajanje fonogramov, objavljenih v komercialne namene, ali reprodukcijo takšnih fonogramov), ki je bila v končni obliki sprejeta z Decizia civilă nr. 153A/12 mai 2011 a Curții de Apel București, Secția a IX-a civilă și pentru cauze de proprietate intelectuală (civilna sodba št. 153 Curții de Apel București, Secția a IX-a civilă și pentru cauze de proprietate intelectuală (pritožbeno sodišče v Bukarešti, deveti senat civilnega oddelka za spore na področju intelektualne lastnine, Romunija) z dne 12. maja 2011), na podlagi odločbe št. 216/2011 Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (romunski urad za avtorske pravice) (v nadaljevanju: metodologija za izračun nadomestila), določa:

„4. RTV organizacije, za katere se za namene te metodologije uporablja izraz uporabniki, morajo organizacijam za kolektivno upravljanje pravic, ki jih romunski urad za avtorske pravice določi za pobiranje nadomestil v imenu izvajalcev in proizvajalcev fonogramov, vsake tri mesece plačati nadomestilo iz naslova premoženjskih upravičenj, povezanih z uporabo komercialnih fonogramov ali njihovih reprodukcij, ki se za vsakega izdajatelja radijskega programa v lasti RTV organizacije določi tako, da od osnove za izračun iz točke 5 te metodologije obračuna odstotek iz spodnje tabele.

Obseg uporabe komercialnih fonogramov v programih	Izvajalci in proizvajalci fonogramov
Do vključno 35 %	1,8 %
Nad 35 %, do vključno 65 %	2,4 %
Nad 65 %	3 %

RTV organizacije morajo organizacijam za kolektivno upravljanje pravic, ki jih romunski urad za avtorske pravice določi za pobiranje nadomestil v imenu izvajalcev in proizvajalcev fonogramov, vsake tri mesece plačati nadomestilo iz naslova premoženjskih upravičenj, povezanih z uporabo fonogramov, objavljenih v komercialne namene, ali njihovih reprodukcij, ki se izračuna tako, da se od celotnega zneska bruto mesečnih prihodkov iz dejavnosti radiodifuzije obračuna 3-odstotni delež, če se fonogrami uporabljajo v 100-odstotnem obsegu celotnega časa oddajanja programov. Če je obseg uporabe manjši, se 3-odstotni delež zniža tako, da je premo sorazmeren z obsegom uporabe fonogramov glede na celoten čas oddajanja programov. [...]

5. Osnova za izračun, od katere se obračunajo odstotni deleži iz odstavka 3, je celoten znesek bruto mesečnih prihodkov brez davka na dodano vrednost, ki jih uporabniki prejmejo iz dejavnosti radiodifuzije in med drugim vključujejo prihodke iz oglaševanja, trgovine, naročin, obvestil in informacij, telefonskih klicev in kratkih sporočil (SMS), za katere velja višja tarifa, sponzorstev, radijskih in televizijskih tekmovanj in iger, najema prostorov za radiodifuzno oddajanje, drugih finančnih prispevkov in dovoljenj za sprejem ter prihodke od razširjanja radijskih in televizijskih oddaj na zahtevo, prihodke, ki jih prejmejo od združenj ali iz drugih dejavnosti, povezanih z radiodifuznim oddajanjem. V osnovo za izračun so vključeni tudi prihodki tretjih družb, zlasti produkcijskih in oglaševalskih družb, če gre za prihodke iz dejavnosti radiodifuzije uporabnika, ki ustreza radiodifuznemu oddajanju fonograma ali fonogramov, objavljenega ali objavljenih v komercialne namene, in če se ugotovi obstoj nepoštenega prenosa, ki je v nasprotju s poslovnimi praksami, ki temeljijo na načelu dobre vere in so značilne za zadevni sektor. V primeru neobstoja prihodkov se kot osnova za izračun upošteva celoten znesek stroškov, ki jih ima uporabnik zaradi opravljanja dejavnosti radiodifuzije (na primer stroški osebja, stroški storitev, ki jih zagotavljajo tretje osebe, stroški kakršnih koli nabav in tako dalje) v četrletju, za katero mora plačati nadomestilo.

6. Zneski, ki se pridobijo z uporabo odstotnega deleža, obračunanega od osnove za izračun, in so izraženi v protivrednosti v romunskih levih (RON) – izračunani na podlagi menjalnega tečaja BNR [Banca Națională a României (centralna banka Romunije)], ki velja na dan zapadlosti –, ne smejo biti nižji od 500 EUR/četrletje,

če gre za minimalno nadomestilo, ki ga uporabniki plačajo za vsakega lokalnega izdajatelja radijskega programa v njihovi lasti, oziroma od 1.000 EUR/četrletje, če gre za minimalno nadomestilo, ki ga uporabniki plačajo za vsakega nacionalnega izdajatelja radijskega programa v njihovi lasti.“

Člen II *Legea nr.74/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 268 din 27 martie 2018* (zakon št. 74/2018 o spremembi in dopolnitvi zakona št. 8/1996 o avtorski in sorodnih pravicah, objavljen v *Monitorul Oficial al României*, del I, št. 268 z dne 27. marca 2018, v nadaljevanju: zakon št. 74/2018)

„Člen II

2. Metodologije iz člena 131 zakona št. 8/1996 o avtorski in sorodnih pravicah, kakor je bil pozneje spremenjen in dopolnjen, veljajo do konca obdobja, za katero so bile sprejete.

3. Določbe metodologij, pripravljenih v skladu s členoma 131 in 131¹ [zakona št. 8/1996], ki vsebujejo predpise v zvezi s fiksnimi ali minimalnimi zneski/nadomestili na področju radiodifuznega oddajanja in so v nasprotju z določbami člena 131¹(2), kakor so bile spremenjene s tem zakonom, se prenehajo uporabljati od datuma, na katerega se izteče 90-dnevni rok od objave tega zakona v *Monitorul Oficial al României*, del I.“

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Zveza UPFR, ki je organizacija za kolektivno upravljanje sorodnih pravic proizvajalcev fonogramov, in družba DADA Music SRL, ki je upravljavec lokalnega izdajatelja radijskega programa, sta 20. oktobra 2011 sklenili neizključno licenco za radiodifuzno oddajanje komercialnih fonogramov. Družba DADA Music SRL je na podlagi te licence pridobila pravico do radiodifuznega oddajanja (priobčitve javnosti) fonogramov prek svojega izdajatelja radijskega programa, obenem pa je prevzela tudi s tem povezano obveznost plačila pravičnega nadomestila. [V tej licenci] je bilo določeno, da mora družba DADA Music SRL glede na obseg uporabe fonogramov v radijskih programih plačati nadomestilo, izraženo v odstotku, ki se obračuna od celotnega zneska prihodkov te družbe, v primeru neobstoja prihodkov pa od celotnega zneska stroškov, nastalih zaradi opravljanja dejavnosti radiodifuzije. Prav tako je bilo določeno, da tako pridobljeni odstotni zneski iz naslova minimalnega nadomestila, ki ga plačajo uporabniki, ne smejo biti nižji od protivrednosti 250 EUR/četrletje v RON, izračunani na podlagi menjalnega tečaja BNR, ki velja na dan zapadlosti, za vsakega lokalnega izdajatelja radijskega programa v njihovi lasti, oziroma 500 EUR/četrletje za vsakega nacionalnega izdajatelja radijskega programa v njihovi lasti.

- 2 Družba DADA Music SRL je po začetku veljavnosti zakona št. 74/2018 zavrnila nadaljnje plačevanje minimalnega pavšalnega nadomestila, saj je trdila, da se ta zakon uporablja s takojšnjim učinkom in da mora nadomestilo posledično plačati le glede na dejanske prihodke. Družba DADA Music SRL je za obdobje od 1. julija 2018 do 30. junija 2019 plačala nadomestilo, ki je znašalo približno 1.000 RON in je bilo izračunano kot odstotni delež osnove za izračun. Zveza UPFR je izdala račun, nato pa je v postopku pred sodiščem uveljavljala plačilo minimalnega nadomestila, ki ji pripada v skladu s metodologijo za izračun nadomestila.
- 3 Zveza UPFR je 24. junija 2019 pri Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) vložila tožbo, s katero je predlagala, naj se družbi DADA Music SRL naloži plačilo minimalnega nadomestila, ki ji pripada v skladu s metodologijo za izračun nadomestila. Zveza UPFR je v bistvu trdila, da se to minimalno nadomestilo uporablja do datuma sprejetja nove metodologije. Družba DADA Music SRL je predlagala, naj se tožba zavrne kot neutemeljena.
- 4 Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) je ugodilo predlogu za intervencijo v postopku, ki ga je vložilo Asociația Radiourilor Locale și Regionale (združenje lokalnih in regionalnih radijskih postaj, Romunija, v nadaljevanju: ARLR), ki je navedlo, da minimalna nadomestila, ki jih radiodifuznim organizacijam nalaga prejšnji zakon, pomenijo precejšnje breme, zlasti za majhne radijske postaje, ki delujejo na lokalni ravni. Združenje ARLR se je od samega začetka zavzemalo za odpravo minimalnih pavšalnih nadomestil, pri čemer je trdilo, da so bila uvedena v nasprotju s členom 16(2) Direktive 2014/26, v skladu s katerim morajo biti pravice do plačila zmerne glede na ekonomsko vrednost uporabe teh pravic.
- 5 V mnenju sodnega izvedenca za računovodstvo, ki je bilo pripravljeno v okviru postopka, ki teče pred Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti), sta bili ugotovljeni razliki v nadomestilu v višini 16,13 RON (z DDV) in 70,68 RON iz naslova zamudnih obresti v primeru neuporabe minimalnega nadomestila ter v višini 14.707,51 RON (z DDV) in 8.019,56 RON iz naslova zamudnih obresti v primeru druge možnosti, to je uporabe predpisov, ki urejajo minimalno pavšalno nadomestilo.
- 6 Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) je s sodbo z dne 28. januarja 2022 razsodilo, da je treba uporabiti nadomestila, izražena v odstotkih, in da je minimalno pavšalno nadomestilo v obdobju, ki je upoštevno v tem postopku, prenehalo veljati. To sodišče je tožbi zato delno ugodilo in družbi DADA Music SRL naložilo, naj zvezi UPFR plača znesek v višini 16,13 RON (z DDV) in zamudne obresti, ki znašajo 70,68 RON. Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) je v bistvu razsodilo, da se uporabljata člen 164(2) zakona št. 8/1996 o avtorski in sorodnih pravicah in člen II zakona št. 74/2018.
- 7 Zveza UPFR je zoper to sodbo vložila pritožbo pri predložitvenem sodišču, v kateri je trdila, da se določbe člena II zakona št. 74/2018 uporabljajo zgolj v

okviru pogajanj za sprejetje nove metodologije, medtem ko v vmesnem obdobju še naprej veljajo določbe metodologije za izračun nadomestila.

- 8 Opozoriti je treba, da je družba DADA Music SRL 7. januarja 2020, to je po sprejetju upravnih ukrepov, ki jih je Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (romunski urad za avtorske pravice, v nadaljevanju: ORDA) naložil zvezi UPFR, s to zvezo sklenila novo licenčno pogodbo (ki pa se ne nanaša na obdobje, upoštevno v sodnem postopku), v kateri niso več navedena minimalna pavšalna nadomestila, ampak le nadomestila, izražena v odstotkih.
- 9 Zveza UPFR je namreč zaradi nezadostnih prihodkov, ki so jih prejeli (oziroma objavili) izdajatelji radijskih programov, od teh izdajateljev pogosto zahtevala in uveljavljala plačilo minimalnega nadomestila, določenega v metodologiji za izračun nadomestila. Urad ORDA pa je izdal odločbo, s katero je zvezi UPFR naložil, naj preneha s pobiranjem minimalnih pavšalnih nadomestil. Zveza UPFR je to odločbo izpodbijala pred upravnim sodiščem. Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče, Romunija) je 6. maja 2022 zavrnilo to tožbo v upravnem sporu in potrdilo enako razlago določb člena II zakona št. 74/2018, kot jo je zagovarjala družba DADA Music SRL in ki jo je v sodbi, zoper katero je bila vložena pritožba, sprejelo tudi Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti). Predložitveno sodišče trdi, da bi bila lahko ta odločba upoštevna v postopku v glavni stvari, saj ima v razmerju do zveze UPFR učinek pravnomočnosti, kar pomeni, da mora zveza UPFR v okviru upravnopravnih razmerij z uradom ORDA prenehati s pobiranjem minimalnih pavšalnih nadomestil.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 10 Zveza UPFR v bistvu trdi, da je razlaga člena II zakona št. 74/2018, v skladu s katero se ta zakon s takojšnjim učinkom uporablja za postopek v glavni stvari, v nasprotju s členom 8(2) Direktive 2006/115 in členom 16(2) Direktive 2014/26. Zveza UPFR meni, da direktivi 2006/116/ES in 2014/26/EU ter člen 15 Pogodbe svetovne organizacije za intelektualno lastnino o izvedbah in fonogramih ne izključujejo možnosti, da se določijo minimalna pavšalna nadomestila, in nasprotujejo temu, da bi nacionalni zakonodajalec posegal v izvajanje veljavne metodologije, ki določa tako minimalno nadomestilo.
- 11 Družba DADA Music SRL meni, da se je minimalno nadomestilo, ki pripada organizacijam za kolektivno upravljanje pravic, s sprejetjem člena II zakona št. 74/2018 prenehalo uporabljati in da se ta člen uporablja s takojšnjim učinkom, kar pomeni, da mora plačati le nadomestila, ki se izračunajo kot odstotni delež osnove za izračun.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 12 V sodni praksi nacionalnih sodišč so se v okviru nekaterih predhodnih sporov izoblikovale različne razlage pojma „lokalni izdajatelj radijskega programa“ (*post radio local*). Zveza UPFR je v teh sporih zagovarjala stališče, da je vsaka lokalna radijska postaja (*emițător local*) ločen lokalni izdajatelj radijskega programa, pri čemer je trdila, da take lokalne radijske postaje omogočajo, da so oddaje izdajatelja radijskih programov na voljo novi javnosti. Prav tako je trdila, da so oglasi, ki se predvajajo na lokalni ravni, včasih drugačni. Take trditve – ki so jih nacionalna sodišča včasih sprejela – so v praksi privedle do tega, da so se nekatera minimalna nadomestila obračunavala po višji stopnji, zaradi česar so radiodifuzne organizacije, ki dejavnost opravljajo na lokalni ravni in katerih ekonomski rezultati so pogosto skromni, menile, da pomenijo precejšnje breme. V teh okoliščinah je bil sprejet člen II zakona št. 74/2018, s katerim je bil spremenjen zakon št. 8/1996 o avtorski in sorodnih pravicah.
- 13 Predložitveno sodišče uvodoma ugotavlja, da je treba člen II zakona št. 74/2018 razlagati tako, da so določbe točke 6 metodologije za izračun nadomestila prenehale veljati na dan, določen v navedenem členu, zaradi česar družbi DADA Music SRL za obdobje, ki je upoštevno v tem sodnem postopku, ni treba plačati minimalnih nadomestil, ampak le nadomestila, ki se izračunajo glede na dejanske prihodke.
- 14 Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti) meni, da nedvomno in nesporno velja, da člen 8(2) Direktive 2006/115 in člen 16(2), drugi pododstavek, Direktive 2014/26 ne izključujeta možnosti določitve minimalnega pavšalnega nadomestila, če znesek takega nadomestila ni previsok in ne pomeni pretiranega bremena za uporabnike (radiodifuzne organizacije). Minimalno nadomestilo, ki je bilo določeno v metodologiji za izračun nadomestila, je načeloma v skladu z zahtevami, ki izhajajo iz prava Unije.
- 15 Predložitveno sodišče v zvezi s prvim vprašanjem za predhodno odločanje, ki ga je predložilo Sodišču, ugotavlja, da določbe prava Unije, za razlago katerih se prosi, določajo, da mora biti nadomestilo, ki pripada proizvajalcem fonogramov, pravično in ustrezno. Vendar pa zadevni direktivi nacionalnemu zakonodajalcu dopuščata, da določi mehanizme, s katerimi natančno opredeli pravično nadomestilo oziroma ustrezno plačilo v smislu teh direktiv. S tega vidika je treba navesti, da upoštevne določbe in uvodne izjave, ki pojasnjujejo te določbe, ne vsebujejo nobenega elementa, ki bi upravičeval razlago, v skladu s katero bi bila določitev (minimalnih) pavšalnih nadomestil obvezna. Zato bi moral biti odgovor na to vprašanje nikalen.
- 16 V zvezi z drugim vprašanjem za predhodno odločanje pa je stališče Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti) podrobneje razdelano. To sodišče opozarja, da so v metodologiji za izračun nadomestila določena tako nadomestila, izražena v odstotkih, kot tudi minimalni pavšalni zneski, ki se uporabijo, če uporabnik ne doseže ekonomskih rezultatov ali če zaradi drugih okoliščin opravlja

dejavnost razširjanja televizijskih in radijskih programov, s katero pa ne ustvarja tudi gospodarske koristi. Meni, da je treba sistem, ki je bil vzpostavljen na podlagi te metodologije, obravnavati kot celoto in da glede na predvidevanja, da nacionalni zakonodajalec ne bo več dopuščal dogovorov glede minimalnih nadomestil, obstaja možnost, da so se določbe, ki so urejale nadomestila, izražena v odstotkih, in/ali osnovo za izračun, razlikovale prav zato, da bi se imetnikom sorodnih pravic zagotovilo pravično nadomestilo oziroma ustrezno plačilo.

- 17 Nacionalni zakonodajalec je namreč s členom II zakona št. 74/2018, ki je začel veljati s takojšnjim učinkom, delu tega sistema nadomestil odvzel polni učinek, obenem pa ni spremenil meril za izračun nadomestila in ni določil skrajnega roka za izvedbo pogajanj o sklenitvi novih sporazumov (metodologij) za določitev višine pravičnega nadomestila, s čimer je sistem, ki se je uporabljal pred sprejetjem zakona št. 74/2018, spremenil v korist izdajateljev radijskih programov, pri čemer pa ni bilo nobenega doslednega sistema, ki bi zagotavljal, da bi bila nadomestila, ki pripadajo proizvajalcem fonogramov, tudi zanje ustrezna, ne pa zanemarljiva oziroma nižja. Poleg tega je mogoče v tem položaju pričakovati, da uporabniki ne bodo pretirano navdušeni nad pogajanj o sprejetju nove metodologije, saj je veljavna metodologija zanje ugodna.
- 18 Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti) v zvezi s primeri, ki jih je predstavila zveza UPFR in iz katerih so razvidne znatne razlike med nadomestili, ki so jih radiodifuzne organizacije plačale leta 2022 (nekatero so vsake tri mesece plačale nadomestila, ki so bila enaka ali celo nižja od 500 RON, medtem ko so druge plačale bistveno višja nadomestila, ki so znašala več deset ali sto tisoč RON), ugotavlja, da v okviru sedanjega sistema obstaja možnost, da nekatere organizacije plačujejo zanemarljiva nadomestila, kar najbrž ustreza ekonomski vrednosti uporabe (ki je lahko nepridobitna ali pa ustvarja izredno nizke dobičke), vendar se postavlja vprašanje, ali ustreza tudi ekonomski vrednosti upravljanih pravic.
- 19 Na drugi strani pa so učinki teh metodologij po mnenju predložitvenega sodišča podobni učinkom zakonodajnega akta, ki ga je mogoče uveljavljati *erga omnes*, saj veljajo za vse imetnike pravic in uporabnike v zadevnem sektorju, zato je treba zakonodajalcu priznati pravico do ukrepanja iz razlogov splošne politike, v skladu s katero lahko določbe, ki se uporabljajo s takojšnjim učinkom, sprejme tudi v zvezi z veljavnimi metodologijami. Zato ni mogoče šteti, da določbe prava Unije načeloma nasprotujejo zakonski določbi, kakršna je ta iz člena II zakona št. 74/2018, ki določa, da se minimalna (pavšalna) nadomestila prenehajo uporabljati s takojšnjim učinkom.
- 20 Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti) v zvezi s tretjim in četrtem vprašanjem za predhodno odločanje izpostavlja, da je treba za imetnike pravic določiti nadomestila, ki ne bodo zanemarljiva, saj bi tak položaj v konkretnem primeru lahko privedel do razlastitve v zasebnem interesu, kar bi pomenilo kršitev člena 17 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti) meni, da bi bilo treba

nacionalnim sodiščem glede na to, da morajo nacionalno zakonodajo, sprejeto zaradi prenosa direktiv Unije, razlagati tako, da se zagotovi polni učinek teh direktiv, priznati pristojnost za preučitev, ali so nadomestila, izražena v odstotkih, pravična in zmerna za imetnike pravic na eni strani in uporabnike na drugi oziroma ali so ta nadomestila očitno zanemarljiva ali, odvisno od primera, očitno pretirana.

- 21 Predložitveno sodišče s tega vidika predlaga, naj se ugotovi, katera merila je mogoče uporabiti za tovrstno presojo, pri čemer meni, da ta merila niso vprašanje nacionalnega prava, ampak predvsem vprašanje prava Unije, saj je treba direktive razlagati in uporabljati enotno. Če bi se ugotovilo, da so nadomestila, ki jih je treba plačati na podlagi nacionalne zakonodaje, zanemarljiva, se je treba prav tako vprašati, ali ima nacionalno sodišče pravico ali celo dolžnost, da uporabi druga merila, ki se razlikujejo od merila objavljenih prihodkov.
- 22 Nazadnje, Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti) ugotavlja, da v skladu s sodbo, ki jo je Sodišče izdalo v zadevi Francovich in Bonifaci/Italija, velja, da se nepravilno prenesena direktiva v razmerjih med posamezniki ne sme uporabiti *contra legem*, vendar to ne pomeni, da tožba ni dopustna (kot trdi združenje ARLR), in sicer iz vsaj dveh razlogov. Na prvem mestu, nacionalno sodišče mora vse nacionalne predpise, in ne zgolj tiste, s katerimi se prenaša direktiva, razlagati tako, da se zagotovi, da se zahteve prava Unije v celoti upoštevajo tudi v razmerjih med posamezniki (polni učinek) (glej v tem smislu sodbo Sodišča v zadevi Pfeiffer in drugi). Vendar ima nacionalno sodišče, kot je razvidno tudi iz tretjega in četrtega vprašanja za predhodno odločanje, na voljo posebne instrumente za zagotovitev rezultata, ki je v skladu z zavezujočimi pravili prava Unije. Na drugem mestu, če nacionalnega prava ne bi bilo mogoče razlagati tako, da bi se zagotovila uporaba, ne pa kršitev zavezujočih pravil prava Unije, bi imel oškodovani posameznik možnost, da proti državi vloži odškodninsko tožbo (glej v tem smislu sodbo Francovich in Bonifaci/Italija). Ta načela so bila pred kratkim ponovno potrjena v sodbi Thelen Technopark Berlin.